

P. Buzogány Árpád

Berei békülése

Negyedik napja hullt az eső, egyfolytában. Az udvar felázott, a föld tele volt vízzel. Dénes a bakancsát törülgette a fonott lábtörlőn, aztán a kalapját rázogatta. Leült a tornácon, a kalapot felakasztotta egy szegre. Apró szemű, sűrű esővel csapkodta a szél a tócsákat.

Rágyújtott, messze fújta a füstöt. Levetette a kabátot is, magától távol tartva rázta le róla a vizet. Parányi cseppek repültek az arcába, keze fejével törölte le. Cigaretáját a tornác párkányára tette, bement, hogy megrakja a tüzet, aztán visszaült a keskeny padra. A nap az erdő fölött lehetett már, ma ki se bújt a szürke, rongyos felhők mögül.

Sokáig ült ott, a nyárra gondolt, aminek vissza kellene már térnie, meleggel és vidám fénnel, hogy felszáradjanak az utak, és kaszálni lehessen a füvet. Füttyörészni kezdett, jobb sarkával kopogta hozzá a ritmust. A kutya feljött a tornácba, leült az ajtó elé és a bakancsaira figyelt.

— Ej-haj — eresztett el egy sóhajást, aztán éleset füttyintett, hogy a kutya megszökte magát. — Unalmas ez az élet — nyúlt a kalap után. Bevitte a kabátot is, ráterítette az ágyra, száradjon.

Amint besötétedett, feküdt is már le, nem is vacsorázott, mert későn ebédelt. Egy darabig a rádiót hallgatta, aztán kikapcsolta, mert szörnyen recsegett.

Arra ébredt, hogy mély mordulással dörög. És szaporán egymás után, mintha szét akarna hasadni az ég. A villámlások sápadt fénnel árasztották el a szobát. Felkelt és kibámult az ablakon. Óriásit csattant ismét.

— Közel jár — motyogta.

Mintha a házak fölött durranna szét a világ, olyan félelmetes. Felöltözött és megnyitotta az ablakot. Zúgott a szél, meg-megrezdültek az ablaküvegek.

— Lesöpri még a cserepeket is — tekergette a fejét.

Sokáig tartott, amíg megritkultak a villámlások, dörgések. Már nem volt álmos, kiállt a tornácba és rágyújtott.

— Elment az ereje, mi? — szólt a kutyához. Megcsendesült a szél, halkan suhogott az eső. Aprókat nyikordult a kapu. Hallgatta egy darabig, aztán bement a szalmakalapért, jól a fejébe nyomta, és elindult a kapu felé, hogy becsukja.

Valahol messze, az erdő irányában egy piros foltot vett észre. Kezét a vizes kilincsen felejtette, úgy bámult.

— A tanya... Ég a tanya!

Kilépett a kapun és megfutamodott. A szomszédnál zárt kaput talált, egy darabig rángatta, aztán beugrott a kerítésen.

— Hé, hé! — kiáltott rekedten az ajtó előtt. Kigombolt ingű legényke dugta ki a fejét.

— Ég a tanya! Szóljál apádnak is, hamar!

A második, harmadik háznál az ablakot zörgette, és bekiabált. Sorra vett minden házat, ahol férfi is volt.

— Húzasd meg a harangot — kiáltott egy fiatalembernek, aki a kutyaugatásra kijött a tornácba. — Én addig befogom a lovat.

— Telefonálni kellene — húzta meg a nadrágszíjat a férfi.

— Szóljál valakinek, hogy telefonáljon az irodából.

Visszafordult, és szaladni kezdett. Kinyitotta a nagykaput, felgyújtotta a kinti égőt és elindult a pajta felé.

A lovat befogta és kivezette a kapu elé. Két férfi állt az úton, egyiknek kezébe nyomta a kantárszárat, és visszament a házba. Csizmát húzott, és egy vastag pokrócot dobott a vállára.

Már többen is voltak a szekér mellett. Dénes az ülésdeszkára terítette a pokrócot és felült. A fél utca népe a kapukban volt, asszonyok és gyermekek is.

— Aki itt van, üljön fel, mert indulni kell! — mondta hangosan.

— Csá, ne, Csillag! — kiáltott.

Jó darabig mindenki hallgatott, aztán szinte egyszerre kezdtek beszélni. Még azt is számba vették, hány tehén és ló van a tanyán.

— Te Berei, hát te is itt vagy? — szólt hátra Dénes.

— Én értem oda hozzád elsőnek — hangzott az önérzetes válasz.

— Pedig te haragban voltál velük — hallatszott egy mély férfihang. — Amiatt a fadolog miatt... Közben kibékültetek?

A harsány kacagás után hirtelen beállt a csönd.

— Tiszta bosszúból jött segíteni — toldotta meg valaki.

— Ilyenkor menni kell, segíteni... nem pedig izé... nem pedig békülni — bizonytalanodott el Berei hangja. — Ugye Dénes?

— Csá, ne! — kiáltott Dénes. — Csá, hogy a... — nem mondta ki a végét, mert megkondult a harang. Hangja betöltötte az egész völgyet, mellette ideges zörejek tűnt a patkócsattogás.

Brauch Magda

Ady Endre örök múzsái

Léda

Ady és Léda kapcsolatának megítélése általában ellentmondásos. Vannak, akik csak az egyik vagy a másik, vannak, akik mindkét felet elítélik — ideillőbb kifejezéssel megítélik, megszólják, ha mai szemmel nem is, a maga idejében mindenképpen.

Valóban, száz évvel ezelőtt egy férjes asszonnyal félreérthetetlen szerelmi viszonyt folytatni és ezt ország-világ előtt hangoztatni — botrányszámba ment (persze, csak az utóbbi, hiszen titokban tartott hasonló viszony százszámra akadt akkor is). Márpedig Ady és Léda a közvéleménnyel dacolva „csakazértis”, fölszegett fejjel vállalták szerelmüket.

A költő 1903. szeptember 6-án Nagyváradon ismerkedett meg Diósyné Brüll Adéllal, aki csak látogatóban volt itthon, mert abban az időben férjével, Ödönnel Párizsban élt. A szép, okos és művelt úriasszony azonnal megtetszett a költőnek, és ezzel elkezdődött nyolc évig tartó szerelmük, úgy is mondhatnók, szerelmi háromszögük, mert a férj minden bizonnyal tudott mindenről. Az igazsághoz tartozott, hogy Diósy és Adél házassága inkább érdekből keletkezett. Az elszegényedő Diósy-család Ödön fia jól járt Brüll Adél hozományával, bár továbbra is kártyázott, adósságokba, homályos ügyekbe keveredett — ezért is menekült Párizsba. Ott azonban összeszedte magát, és amikor Ady még abban az évben meglátogatta őket, már szép négyszobás lakásban fogadta, és külön szobát biztosított számára. Így Ady egyszerre nyeri el élete első nagy szerelmét, és kap hozzá egy önzetlen jóbarátot is — éppen a férj személyében.

Ady és Léda kapcsolata mégis ellentmondásos volt: a költőt — talán tudat alatt — zavarta, hogy Léda-Adél nem volt hajlandó elválni, és így kapcsolatukra nemcsak a törvényen kívüliség, hanem az ideiglenesség tudata is rányomta bélyegét. Gyakran érezte, hogy szerelmük eleve halálra van ítéelve (*Héja-nász az avaron*). Talán ebből az érzésből adódik a két szerelmes fél állandó párharca, civódása és
